

Aktuality z Evropské unie od Stálého zastoupení ČAK v Bruselu

(duben 2024)

★ Konzultace Evropské komise o spravedlivé práci na dálku a právu odpojit se

Komise dne 30. dubna zahájila konzultaci se sociálními partnery o spravedlivé práci na dálku a právu odpojit se. Ačkoli v současné době na úrovni EU neexistují žádné právní předpisy, které by konkrétně práci na dálku nebo právo odpojit se upravovaly, existují právní předpisy EU, které se vztahují i na situaci práce na dálku a zabývají se některými aspekty souvisejícími s právem odpojit se. Strategický rámec pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci na období 2021–2027 stanoví klíčové priority a opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví pracovníků při práci. Směrnice o pracovní době stanoví pravidla týkající se denních a týdenních dob odpočinku, dovolené za kalendářní rok a omezení týdenní pracovní doby. Směrnice o transparentních a předvídatelných pracovních podmínkách dává pracovníkům bez předvídatelného rozvržení pracovní doby, právo předem vědět, kdy a kde bude práce probíhat. Směrnice o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem poskytuje práva týkající se vhodného pracovního volna a pružného uspořádání práce.

V roce 2024 zveřejnila Komise studii, která zkoumá sociální, hospodářský a právní kontext a trendy v oblasti práce na dálku a práva odpojit se v souvislosti s digitalizací a budoucností práce během pandemie COVID-19 a po ní. Studie vychází z konzultací se správními orgány ve všech zemích EU, jakož i se zaměstnanci, zaměstnavateli, odborníky a akademickou obcí. Výsledky studie spolu s výsledky konzultací budou podkladem pro přípravu opatření EU v oblasti práce na dálku a práva na odpojení.

Více informací je v češtině k dispozici zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_24_1363

★ Komise zahájila formální řízení proti Facebooku a Instagramu podle aktu o digitálních službách

Evropská komise dne 30. dubna zahájila řízení s cílem posoudit, zda společnost Meta, poskytovatel Facebooku a Instagramu, porušila akt o digitálních službách. Domnělá porušení se vztahují na politiky a postupy společnosti Meta týkající se klamavé reklamy a politického obsahu jejích služeb. Týkají se rovněž nedostupnosti účinného občanského diskurzu třetí strany v reálném čase a nástroje pro sledování voleb před

volbami do Evropského parlamentu, a to v souvislosti s tím, že společnost Meta zneužívá její nástroj veřejného mínění v reálném čase CrowdTangle bez odpovídající náhrady. Komise má dále podezření, že mechanismus pro označování nezákonného obsahu ve službách (dále jen „oznámení a akce“), jakož i mechanismy pro odškodnění uživatelů a interní mechanismy pro podávání stížností nejsou v souladu s požadavky aktu o digitálních službách a že existují nedostatky v poskytování přístupu společnosti Meta k veřejně dostupným údajům výzkumným pracovníkům. Zahájení řízení vychází z předběžné analýzy zprávy o posouzení rizik zaslané společností Meta v září 2023, odpovědi společnosti Meta na formální žádosti Komise o informace (o nezákonném obsahu a dezinformacích, přístupu k údajům, předplatném za politiku „no-ads“ a generativní UI), veřejně dostupných zpráv a vlastní analýzy Komise.

Podrobnější informace jsou k dispozici v angličtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_2373

Komise schvaluje státní podporu na výstavbu jaderné elektrárny v Česku

Evropská komise dne 30. dubna schválila podle unijních pravidel státní podpory české opatření na podporu výstavby a provozu nové jaderné elektrárny v Dukovanech v Česku. V březnu 2022 oznámilo Česko Komisi svůj plán podpořit výstavbu a provoz nové jaderné elektrárny v Dukovanech s kapacitou výroby elektřiny do 1 200 MW. Očekává se, že elektrárna bude uvedena do zkušebního provozu v 2036, přičemž komerční provoz bude zahájen v roce 2038. Elektrárna bude mít provozní životnost 60 let a její vyřazení z provozu je plánováno na rok 2096. Příjemcem na základě daného opatření je společnost Elektrárna Dukovany II (dále jen „EDU II“), ve výhradním vlastnictví skupiny ČEZ, což je jediný provozovatel jaderných elektráren v Česku. Česko plánuje poskytnout přímou cenovou podporu ve formě uzavření smlouvy na výkup elektřiny se státem vlastněnou zvláštní účelovou jednotkou. Komise dne 30. června 2022 zahájila hloubkové šetření na posouzení vhodnosti a přiměřenosti opatření. Během hloubkového šetření Česko upravilo podmínky souboru veřejné podpory pro projekt, aby rozptýlilo obavy Komise, zejména pokud jde o opatření proti narušení fungování trhu s elektřinou v ČR; zamezení nadměrné kompenzace mechanismem zpětného vyžádání; eliminace rizik koncentrace trhu nabízením min. 70% výroby elektrárny na otevřené burze.

Podrobné informace jsou k dispozici v češtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_24_2366

Komise předkládá Soudnímu dvoru Evropské unie věc Česka kvůli nesprávnému provedení pravidel EU pro přiměřenost profesních předpisů

Evropská komise dne 24. dubna předložila Soudnímu dvoru Evropské unie věc Česka kvůli nedostatečnému provedení směrnice 2018/958 o testu přiměřenosti ve svém

vnitrostátním právu. Směrnice (účinná od července 2020) upravuje posuzování přiměřenosti nových či novelizovaných pravidel omezujících přístup k regulovaným povoláním nebo jejich výkon. Členské státy jsou povinny zajistit, aby každá právní úprava povolání sledovala legitimní cíle veřejného zájmu a byla nezbytná a vyvážená. Dostupnost jasného společného rámce pro posouzení před přijetím právní úpravy povolání má zásadní význam pro předcházení vzniku neodůvodněných překážek na jednotném trhu a pro usnadnění přístupu k regulovaným povoláním. Česko dle Komise nezajistilo, aby u všech opatření, na něž se vztahuje směrnice, zejména pokud jsou iniciovaná profesními sdruženími či parlamentními pozměňovacími návrhy, bylo předem provedeno posouzení přiměřenosti. Česko navíc nezajistilo posouzení kumulativního dopadu, který má více požadavků zavedených současně.

Podrobnější informace jsou k dispozici v češtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_24_2166

Komise vydala doporučení pro lepší ochranu dětí před násilím

Komise dne 23. dubna přijala doporučení o rozvoji a posílení integrovaných systémů ochrany dětí v nejlepším zájmu dítěte. Doporučení si klade za cíl pomoci členským státům posílit jejich systémy ochrany dítěte, a to zejména: adaptací systémů ochrany na potřeby dětí a zapojení dětí do rozhodnutí, která se jich dotýkají; podporou členských států v úpravě systémů ochrany dětí před jakoukoliv formou násilí a jeho prevence; zřízením obecného rámce integrovaných systémů ochrany dětí - členské státy se vyzývají, aby vypracovaly národní plány boje proti násilí na dětech, účinně provedly evropské a vnitrostátní právní předpisy o ochraně dětí, zavedly koordinační struktury, posílily lidské a finanční zdroje a zkvalitnily sběr dat; zlepšením koordinace a spolupráci napříč odvětvími a příslušnými orgány prostřednictvím odborné přípravy odborníků, počínaje na místní úrovni; reagováním na potřeby dětí, pokud jde o jejich bezpečí online i offline, a to zlepšováním digitální gramotnosti dětí, podporou bezpečného používání digitálních technologií a školením rodin a pečovatелů.

Podrobné informace jsou k dispozici v češtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_24_2243

Komise navrhuje usnadnit mobilitu mládeže mezi EU a Spojeným královstvím

Komise dne 18. dubna navrhla Radě, aby zahájila jednání se Spojeným královstvím o dohodě o usnadnění mobility mladých lidí. Vystoupení Spojeného království z Evropské unie vedlo ke snížení mobility mezi EU a Spojeným královstvím. Tato situace zvláště ovlivnila možnosti mladých lidí vyzkoušet si život na druhé straně Lamanšského průlivu a těžit z výměnných pobytů mládeže v oblasti kultury, vzdělávání, výzkumu a odborné přípravy.

Cílem návrhu je řešit inovativním způsobem hlavní překážky mobility mladých lidí, se kterými se dnes setkávají, a vytvořit pro ně možnosti snadněji a na delší dobu cestovat z EU do Spojeného království a naopak. Návrh stanoví podmínky, které by musely být splněny (věk, maximální délka pobytu, podmínky způsobilosti, pravidla pro ověřování jejich dodržování) s cílem umožnit mladým lidem mobilitu bez vázanosti na účel (tj. umožnit jim studium, školení nebo práci) nebo kvóty. Například podle zamýšlené dohody by občané EU i Spojeného království ve věku od 18 do 30 let mohli v cílové zemi pobývat až 4 roky.

Více informací je k dispozici v češtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_24_2105

Akt o Interoperabilní Evropě vstupuje v platnost

Dne 11. dubna vstoupilo v platnost nařízení o Interoperabilní Evropě. Smyslem nařízení je usnadnit přeshraniční výměnu údajů a urychlit digitální transformaci veřejného sektoru. Občané, podniky a orgány veřejné správy budou mít z nového nařízení největší prospěch při využívání propojených digitálních veřejných služeb, které vyžadují přeshraniční výměnu údajů. Příklady těchto služeb zahrnují vzájemné uznávání akademických diplomů nebo odborných kvalifikací, výměnu údajů o vozidlech z hlediska bezpečnosti silničního provozu, přístup k údajům o sociálním zabezpečení a zdravotním stavu, výměnu informací týkajících se daní, cel, akreditace veřejných nabídkových řízení, digitální řidičské průkazy, obchodní rejstříky.

Akt bude prováděn prostřednictvím souboru klíčových opatření: vytvoření rámce pro víceúrovňovou spolupráci; zavedení povinných posouzení interoperability s cílem vybudovat veřejné služby „interoperabilní již od návrhu“. To pomůže subjektům veřejného sektoru prozkoumat a případně řešit aspekty přeshraniční interoperability již ve fázi návrhu nových služeb nebo nástrojů. Komise poskytne nezbytné pokyny a podporu; zřízení portálu Interoperabilní Evropa – jednotné kontaktní místo na podporu sdílení a opětovného využívání vysoce kvalitních a spolehlivých řešení interoperability mezi orgány veřejné správy. Nařízení se vztahuje na subjekty veřejného sektoru, včetně orgánů a institucí EU.

Podrobnější informace jsou k dispozici v angličtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_1970

Legální migrace: Rada dala zelenou jednotnému povolení k pobytu a práci pro státní příslušníky třetích zemí

Rada dne 12. dubna přijala revizi směrnice o jednotném povolení. Tento předpis, který je aktualizací stávající směrnice z roku 2011, si klade za cíl přilákat kvalifikované a talentované pracovníky, které EU potřebuje, a řešit nedostatky v oblasti legální migrace do EU.

Směrnice stanoví správný postup pro udělování jednotného povolení, jak pokud jde o právo pracovat, tak o právo pobývat v EU, a přiznává pracovníkům ze třetích zemí společný soubor práv. Revize zkracuje postup vyřizování žádostí a posiluje práva pracovníků ze třetích zemí tím, že jim umožňuje změnu zaměstnavatele a

určitou dobu nezaměstnanosti. Pracovníci ze třetích zemí budou moci podat žádost z území třetí země nebo z území EU, pokud již jsou držiteli platného povolení k pobytu. Rozhodne-li se členský stát vydat jednotné povolení, bude toto rozhodnutí sloužit jako povolení k pobytu i jako pracovní povolení. Revidovaná směrnice o jednotném povolení přináší přísnější lhůty pro rozhodnutí o vydání povolení. To by mělo být přijato do tří měsíců od podání úplné žádosti. Jestliže se členský stát rozhodne provést před přijetím rozhodnutí o udělení jednotného povolení kontrolu situace na trhu práce – například aby posoudil, zda je profil pracovníka ze třetí země zapotřebí – musí tak učinit v této lhůtě 90 dnů. V případě složitých žádostí může být lhůta pro rozhodnutí výjimečně prodloužena o dalších 30 dnů. V aktualizované směrnici jsou dále stanovena pravidla pro situace, kdy se držitel jednotného povolení stane nezaměstnaným. V těchto případech mohou pracovníci ze třetích zemí zůstat na území členského státu, pokud celková doba nezaměstnanosti nepřesáhne tři měsíce v průběhu doby platnosti jednotného povolení nebo šest měsíců po dvouletém povolení.

Směrnice vstoupí v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie. Na provedení směrnice ve vnitrostátních právních předpisech budou mít členské státy dva roky.

Podrobnější informace jsou v češtině k dispozici zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-93-2023-INIT/cs/pdf>

Rada s konečnou platností schválila směrnici vymezující trestné činy a sankce za porušení omezujících opatření EU

Rada dne 12. dubna přijala právní předpis vymezující celounijní minimální pravidla týkající se trestního stíhání porušení nebo obcházení sankcí EU ve členských státech. Určité jednání nyní bude ve všech členských státech považováno za trestný čin – například pomoc při obcházení zákazu cestování, obchodování se zbožím, jež podléhá sankcím, nebo provádění zakázaných finančních činností. Návod k těmto trestným činům a pomoc k jejich spáchání je rovněž možno stíhat jako trestný čin. Členské státy musí zajistit, aby porušování omezujících opatření EU bylo možné postihnout účinnými a přiměřenými trestními sankcemi, jejichž povaha závisí na daném trestném činu. V případě úmyslného porušení sankcí však musí být jako horní hranice trestu stanoven trest odnětí svobody. Osobám, které porušily omezující opatření EU, mohou být navíc uloženy pokuty. Odpovědnost mohou nést rovněž právnické osoby (tj. společnosti), jestliže daný trestný čin spáchala osoba, která v rámci společnosti zastává vedoucí funkci. V takovém případě mohou sankce obnášet zákaz podnikatelské činnosti a odejmutí povolení a oprávnění k výkonu hospodářské činnosti.

Směrnice vstoupí v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v Úředním věstníku EU. Členské státy budou mít na začlenění ustanovení směrnice do svých vnitrostátních právních předpisů 12 měsíců.

Podrobnější informace jsou k dispozici v češtině zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2024/04/12/council-gives->

Rada přijala směrnici EU o vymáhání a konfiskaci majetku

Rada dne 12. dubna přijala směrnici, která stanoví celounijní minimální pravidla pro vysledování, identifikaci, zajištění, konfiskaci a správu majetku pocházejícího z trestné činnosti v souvislosti se širokou škálou trestných činů. Členské státy budou muset umožnit zajištění majetku a v případě pravomocného odsouzení konfiskaci nástrojů a výnosů pocházejících z trestného činu. Mimoto budou muset přijmout pravidla, která jim umožní konfiskaci majetku v hodnotě odpovídající výnosům z trestné činnosti. Směrnice rovněž stanoví povinnost členských států umožnit konfiskaci majetku pocházejícího z trestné činnosti nebo majetku rovnocenné hodnoty, který byl převeden na třetí osobu, pokud tato třetí osoba věděla nebo měla vědět, že účelem převodu nebo nabytí bylo vyhnout se konfiskaci. Nová pravidla rovněž umožní členským státům konfiskovat majetek bez prokázaného původu, souvisí-li tento majetek s trestnou činností spáchanou v rámci zločinného spolčení a přináší-li značný hospodářský prospěch.

Směrnice posílí postavení úřadů pro vyhledávání majetku z trestné činnosti odpovědné za přeshraniční spolupráci. Ty podpoří vnitrostátní orgány a Úřad evropského veřejného žalobce při vyšetřováních týkajících se vysledování majetku. Úřadům bude za účelem plnění těchto úkolů poskytnut přístup k příslušným databázím a rejstříkům. Úřady pro správu majetku z trestné činnosti budou určeny členskými státy a budou přímo spravovat zajištěný či konfiskovaný majetek, nebo poskytovat podporu jiným příslušným orgánům. Nový právní předpis rovněž stanoví prodej zajištěného majetku za určitých podmínek, a to i před konečnou konfiskací, například podléhá-li rychlé zkáze.

Směrnice vstoupí v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v Úředním věstníku EU. Členské státy budou mít na začlenění ustanovení směrnice do svých vnitrostátních právních předpisů 30 měsíců.

Podrobnější informace jsou k dispozici v češtině zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-3-2024-INIT/cs/pdf>

Rada přijala směrnici, kterou se odkládají lhůty pro povinné podávání zpráv pro určitá odvětví a některé společnosti ze třetích zemí

Dne 29. dubna schválila Rada s konečnou platností směrnici o lhůtách pro přijetí standardů pro podávání zpráv o udržitelnosti pro určitá odvětví a některé podniky ze třetích zemí, kterou se mění směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti. Cílem je poskytnout dotčeným společnostem více času na uplatňování evropských standardů pro podávání zpráv o udržitelnosti (ESRS).

Přijatá směrnice odkládá lhůtu pro přijetí odvětvových standardů pro podávání zpráv o udržitelnosti pro společnosti v EU a obecných standardů pro podávání zpráv o udržitelnosti pro společnosti ze zemí mimo EU na 30. června 2026. To společně umožní zaměřit se na provádění prvního souboru standardů ESRS a omezí požadavky na podávání zpráv na nezbytné minimum. Získá se tím rovněž více času na vypracování těchto odvětvových standardů a standardů udržitelnosti pro společnosti ze zemí mimo EU.

Po podpisu předsedkyně Evropského parlamentu a předsedou či předsedkyní Rady bude směrnice vyhlášena v Úředním věstníku Evropské unie a vstoupí v platnost dvacátým dnem po tomto vyhlášení.

Podrobné informace jsou k dispozici v češtině zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2024/04/29/council-adopts-directive-to-delay-reporting-obligations-for-certain-sectors-and-third-country-companies/>

Parlament schválil vůbec první pravidla EU pro boj proti násilí na ženách

Parlament dne 24. dubna přijal návrh směrnice EU pro boj proti násilí na ženách a domácímu násilí. Cílem nových pravidel je předcházet genderově podmíněnému násilí a chránit jeho oběti, zejména ženy a oběti domácího násilí. Nová pravidla zakazují mrzačení ženských pohlavních orgánů a nucené sňatky a stanoví zvláštní pokyny pro trestné činy spáchané na internetu, jako je zveřejňování soukromých informací a kybernetické šikany. Směrnice obsahuje delší seznam přitěžujících okolností pro trestné činy, za které hrozí přísnější tresty, jako jsou trestné činy proti veřejně činným osobám, novinářům nebo obráncům lidských práv. Seznam zahrnuje také záměr potrestat oběti na základě jejich pohlaví, sexuální orientace, barvy pleti, náboženství, sociálního původu nebo politického přesvědčení a snahu o zachování nebo obnovení "cti". Směrnice klade důraz na bezpečnost obětí, a to i prostřednictvím přístupu k chráněnému bydlení. Měla by být zajištěna dostupnost zdravotní péče, včetně služeb sexuálního a reprodukčního zdraví. Orgány členských států budou mít zvýšenou oznamovací povinnost a povinnost shromažďovat důkazy.

Nová pravidla vstoupí v platnost dvacet dní po zveřejnění v Úředním věstníku EU. Členské státy mají na jejich provedení tři roky.

Více informací je v angličtině k dispozici zde: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240419IPR20588/parliament-approves-first-ever-eu-rules-on-combating-violence-against-women>

EP schválil směrnici o právu na opravu

Evropský parlament dne 23. dubna schválil návrh směrnice zajišťující, aby výrobci poskytovali včasné a nákladově efektivní opravy a informovali spotřebitele o jejich právech na opravu. Na zboží opravené v rámci záruky se bude vztahovat dodatečné prodloužení zákonné záruky o jeden rok, což bude spotřebitele dále motivovat k tomu, aby opravu upřednostnili.

Po uplynutí zákonné záruky je výrobce stále povinen opravovat běžné výrobky pro domácnost, které jsou podle práva EU technicky opravitelné, jako jsou pračky, vysavače, a dokonce i chytré telefony. Seznam kategorií výrobků se může časem rozšířit. Spotřebitelé si také mohou po dobu opravy svého zařízení zapůjčit jiné zařízení, nebo pokud jej nelze opravit, zvolit jako alternativu repasovaný přístroj. Spotřebitelům bude k dispozici evropský informační formulář, který jim pomůže posoudit a porovnat služby opravy (s uvedením povahy závady, ceny a doby trvání opravy). Pro usnadnění procesu oprav bude zřízena evropská online platforma s národními sekcemi, která spotřebitelům pomůže snadno najít místní opravny, prodejce repasovaného zboží, kupce vadných věcí nebo komunitní iniciativy v oblasti oprav, jako jsou opravárenské kavárny. Výrobci budou muset poskytovat náhradní díly a nástroje za přiměřenou cenu a budou mít zakázáno používat smluvní ustanovení, hardwarové nebo softwarové techniky, které brání opravám. Zejména nebudou moci bránit nezávislým opravám v používání náhradních dílů z druhé ruky nebo 3D tisku, ani nebudou moci odmítnout opravu výrobku pouze z ekonomických důvodů nebo proto, že byl předtím opraven někým jiným.

Po formálním schválení směrnice Radou a jejím zveřejnění v Úředním věstníku EU budou mít členské státy 24 měsíců na její transpozici do vnitrostátního práva.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0308_EN.html

EP schválit nový pakt o migraci a azylu

Evropský parlament dne 10. dubna přijal deset legislativních návrhů k reformě evropské migrační a azylové politiky, na nichž se dohodl s členskými státy EU. Na pomoc zemím EU vystaveným migračnímu tlaku přispějí ostatní členské státy tím, že žadatele o azyl nebo osoby požívající mezinárodní ochrany přemístí na své území, poskytnou finanční příspěvky nebo operativní a technickou podporu. Dojde dále k aktualizaci kritérií, podle nichž je členský stát odpovědný za posuzování žádostí o mezinárodní ochranu (tzv. dublinská pravidla).

Nařízení o krizových situacích a vyšší moci zavádí mechanismus pro reakci na náhlé zvýšení počtu příchozích a zajišťuje solidaritu a podporu členskými státy, které čelí mimořádnému přílivu státních příslušníků třetích zemí. Nová pravidla se budou vztahovat také na instrumentalizaci migrantů, tj. na případy, kdy jsou migranti využíváni třetími zeměmi nebo nepřátelskými nestátními subjekty, jejichž cílem je destabilizovat EU.

Lidé, kteří nesplňují podmínky pro vstup do EU, budou podrobeni předběžné vstupní kontrole, včetně identifikace, sběru biometrických údajů a zdravotních a bezpečnostních kontrol, a to po dobu až sedmi dnů. Členské státy budou muset zavést nezávislé monitorovací mechanismy, které zajistí dodržování základních práv.

V celé EU bude zaveden nový společný postup pro udělování a odnímání mezinárodní ochrany. Vyřizování žádostí o azyl na hranicích EU bude muset být v budoucnu rychlejší a lhůty pro neopodstatněné nebo nepřijatelné žádosti kratší.

Údaje o osobách přicházejících do EU nelegálně, včetně otisků prstů a zobrazení obličeje od šesti let, budou uloženy v reformované databázi Eurodac. Úřady budou moci rovněž zaznamenat, zda někdo může představovat bezpečnostní hrozbu nebo zda byl násilný či ozbrojený.

Parlament rovněž podpořil nové jednotné normy pro všechny členské státy, pokud jde o uznávání statusu uprchlíka nebo statusu doplňkové ochrany a o práva přiznaná osobám, které mají nárok na ochranu. Členské státy by měly posuzovat situaci v zemi původu na základě informací od Agentury EU pro azyl a status uprchlíka by se pravidelně přezkoumával.

Žadatelé o ochranu budou muset zůstat na území členského státu, který je příslušný pro jejich žádost nebo ve kterém jim byla ochrana poskytnuta. Členské státy budou muset zajistit rovnocenné standardy přijímání žadatelů o azyl, například pokud jde o bydlení, školní a zdravotní péči. Registrovaní žadatelé o azyl budou moci začít pracovat nejpozději šest měsíců po podání žádosti. Budou upraveny podmínky zadržení a omezení svobody pohybu, aby se žadatelé nemohli pohybovat po EU. Podle nového rámce pro přesídlování a humanitární přijímání budou členské státy na dobrovolném základě nabízet přijetí uprchlíků ze třetích zemí uznaných UNHCR, kteří by se na území EU dostali legálním, organizovaným a bezpečným způsobem.

Texty schválených legislativních návrhů jsou k dispozici zde: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-04-10-TOC_EN.html

Rada schválila prodloužení opatření na ochranu dětí před pohlavním zneužíváním

Rada dne 29. dubna přijala nařízení, kterým se prodlužuje platnost prozatímního opatření zaměřeného na boj proti pohlavnímu zneužívání dětí on-line. Platnost tohoto prozatímního opatření bude prodloužena do 3. dubna 2026. Nařízení, které bylo dnes přijato, zachovává odchylku od pravidel ochrany údajů v odvětví elektronických komunikací, která poskytovatelům tzv. interpersonálních komunikačních služeb nezávislých na číslech (např. služeb zasílání zpráv) umožňuje používat konkrétní technologie pro zpracování osobních a jiných údajů za účelem odhalování pohlavního zneužívání dětí on-line, oznamování příslušného materiálu a jeho odstraňování. Uvedené prodloužení rovněž předpokládá, že v zájmu získání komplexních informací a srovnatelných statistik by poskytovatelé měli informace o zjištěném pohlavním zneužívání dětí on-line, které předávají úřadům a Komisi, zpřístupnit ve strukturovaném formátu.

Nařízení vstoupí v platnost prvním dnem po vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie. Je přímo použitelné ve všech členských státech.

Podrobné informace jsou k dispozici v češtině zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2024/04/29/the-council-gives-the-final-green-light-to-the-prolongation-of-a-child-sexual-abuse-protection-measure/>

EP přijal nová pravidla EU pro boj proti praní špinavých peněz

Evropský parlament přijal dne 24. dubna legislativní balíček, které posilují nástroje EU pro boj proti praní špinavých peněz a financování terorismu. Nové předpisy si kladou za cíl zajistit, že osoby s oprávněným zájmem, včetně novinářů, pracovníků médií, organizací občanské společnosti, příslušných orgánů a orgánů dohledu, budou mít okamžitý, nefiltrovaný, přímý a bezplatný přístup k informacím o skutečném vlastnictví uloženým ve vnitrostátních rejstřících a propojeným na úrovni EU. Kromě aktuálních informací budou registry obsahovat také údaje za období nejméně pěti let zpětně. Regulace rovněž dávají finančním zpravodajským jednotkám (FIU) větší pravomoci analyzovat a odhalovat případy praní peněz a financování terorismu a pozastavovat podezřelé transakce. Balíček zahrnuje zesílená opatření hloubkové kontroly a kontroly totožnosti zákazníků, po jejichž provedení musí tzv. povinné subjekty (např. banky, správci aktiv a kryptoaktiv nebo realitní a virtuální zprostředkovatelé) hlásit podezřelé činnosti finančním zpravodajským jednotkám a dalším příslušným orgánům. Právní předpisy rovněž obsahují ustanovení o zvýšené ostražitosti týkající se ultrabohatých osob (celkový majetek v hodnotě nejméně 50 000 000 EUR, s výjimkou jejich hlavního bydliště), celoevropský limit 10 000 EUR na platby v hotovosti, s výjimkou plateb mezi soukromými osobami v neprofesionálním kontextu, a opatření k zajištění dodržování cílených finančních sankcí a zamezení obcházení sankcí.

Za účelem dohledu nad novými pravidly boje proti praní špinavých peněz bude ve Frankfurtu zřízen nový orgán - Úřad pro boj proti praní špinavých peněz a financování terorismu (AMLA). AMLA bude mít za úkol přímo dohlížet na nejrizikovější finanční subjekty, zasahovat v případě selhání dohledu, působit jako centrální centrum pro orgány dohledu a zprostředkovávat spory mezi nimi. AMLA bude rovněž dohlížet na provádění cílených finančních sankcí.

Před zveřejněním ve Věstníku EU musí být balíček formálně schválen Radou.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/press-room/20240419IPR20586/new-eu-rules-to-combat-money-laundering-adopted>

Zpráva FRA o rasismu v práci policie

Agentura EU pro základní práva (FRA) zveřejnila dne 10. dubna svou zprávu o rasismu v policejní práci. Rasismus v policejní práci má dalekosáhlé důsledky, podporuje sociální vyloučení a poškozují důvěru v policejní složky. První celoevropská zpráva agentury FRA o rasismu v policejní práci poukazuje na hlubší strukturální problémy, které je třeba z policejních postupů v celé EU odstranit. Studie podporuje země EU v řešení rasismu v policejní práci. Identifikuje nedostatky v jejich regulačních rámcích a navrhuje konkrétní kroky k přijetí opatření:

Prosazování a uplatňování vnitrostátních právních předpisů - všechny země EU by měly ve vnitrostátních právních předpisech posílit zákaz rasové a etnické diskriminace a rasismu.

Shromažďovat údaje o pochybeních policie - většina zemí EU neshromažďuje oficiální údaje o rasistických incidentech, na nichž se podílí policie, nebo je nezaznamenává řádně. Systematický sběr spolehlivých a srovnatelných údajů, rozdělených podle pohlaví a typu incidentů, by zemím pomohl tento problém měřit a řešit. Země EU by také měly pravidelně zveřejňovat údaje o rasistických incidentech policistů.

Zajistit dohled a chránit oznamovatele - téměř všechny země EU mají orgány policejního dohledu, mnohé z nich však nejsou nezávislé a nemají pravomoci ukládat tresty. Oznamovatelé se obávají odvetných opatření, protože je pro ně obtížné oznámit incidenty bezpečným a důvěrným způsobem. Země EU by měly oznamovatelům umožnit oznamovat pochybení policejních složek a zajistit účinnou ochranu před odvetnými opatřeními. Měly by rovněž zajistit nezávislý dohled.

Poskytovat školení a zvyšovat rozmanitost - zajištění rozmanitějších policejních sil, které reprezentují společnost, je pro účinnou a důvěryhodnou policejní práci zásadní. Ve většině zemí neexistují údaje o etnické rozmanitosti v rámci policejních sborů. To znemožňuje sledovat kariérní růst policistů s etnickým původem a dopad, který to může mít na policejní postupy. Země EU by se měly zaměřit na zvyšování rozmanitosti v policejních sborech a sledovat své úsilí. Měly by také poskytovat policistům více pokynů, jak předcházet rasismu v policejní práci.

Zpráva je k dispozici v angličtině zde:
<https://fra.europa.eu/en/publication/2024/addressing-racism-policing>

JUDIKATURA:

SDEU: Rozsudek Soudního dvora ve věci C-670/22 M. N. (EncroChat), ze dne 30. dubna 2024

Soudní dvůr v rozsudku z 30. dubna ve věci C-670/22 upřesnil podmínky předávání a použití důkazů v trestních věcech s přeshraničním prvkem. Evropský vyšetřovací příkaz týkající se předání důkazů, které již získal jiný členský stát, může za určitých podmínek vydat státní zástupce. Pro jeho vydání není nezbytné, aby byly splněny podmínky, které platí pro získávání důkazů ve vydávajícím státě. Následný soudní přezkum dodržování základních práv dotčených osob musí být nicméně možný. Kromě toho odposlech provedený členským státem na území jiného členského státu musí být tomuto státu oznámen včas. Trestní soud musí za určitých podmínek vyloučit důkazy, pokud se k nim dotčená osoba nemůže vyjádřit.

Francouzské policii se s pomocí nizozemských odborníků a na základě povolení francouzského soudu podařilo proniknout do šifrované telekomunikační služby EncroChat. Tato služba se na celém světě používala v zašifrovaných mobilních telefonech pro nelegální obchodování s omamnými látkami. Německý Spolkový kriminální úřad mohl prostřednictvím serveru Europolu nahlédnout do materiálu, který byl takto získán odposlechy a týkal se uživatelů služby EncroChat v Německu. Na základě evropských vyšetřovacích příkazů vydaných německým státním zastupitelstvím francouzský soud povolil předání těchto dat a jejich použití v trestních řízeních v Německu. Zemský soud v Berlíně, u něhož je toto řízení vedeno, měl

pochybnosti o legalitě těchto evropských vyšetřovacích příkazů. Předložil proto Soudnímu dvoru řadu předběžných otázek týkajících se směrnice o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech.

Soudní dvůr odpověděl, že evropský vyšetřovací příkaz týkající se předání důkazů, které již mají k dispozici příslušné orgány vykonávajícího státu (v projednávané věci Francie), nemusí být nutně vydán soudcem. Může ho vydat státní zástupce, pokud má v čistě vnitrostátním řízení pravomoc nařídít předání již získaných důkazů. Dále vydání takového rozhodnutí podléhá stejným hmotněprávním podmínkám, jako jsou ty, které platí pro předání obdobných důkazů v čistě vnitrostátní situaci. Naopak nemusí splňovat stejné hmotněprávní podmínky, jako jsou ty, které platí pro získávání důkazů. Okolnost, že v projednávaném případě francouzské orgány získaly důkazy v Německu a v zájmu svých německých partnerů, je v této souvislosti v zásadě irelevantní. Soud, k němuž byl podán opravný prostředek proti tomuto rozhodnutí, však musí mít možnost přezkoumat dodržení základních práv dotčených osob. Soudní dvůr kromě toho upřesnil, že opatření související s proniknutím do koncových zařízení, jehož cílem je získat provozní, lokalizační a komunikační údaje internetové komunikační služby musí být oznámeno členskému státu, v němž se nachází cíl tohoto opatření (v projednávané věci Německo). Příslušný orgán tohoto členského státu má tedy možnost oznámit, že tento odposlech telekomunikačního provozu nemůže být proveden, nebo že musí být přerušeno, pokud není povolen v obdobném vnitrostátním řízení. Cílem těchto povinností a oprávnění je nejen zaručit respektování suverenity informovaného členského státu, ale i chránit práva dotčených osob. Vnitrostátní trestní soud musí v rámci trestního řízení zahájeného proti osobě podezřelé ze spáchání trestného činu vyloučit důkazy, pokud se k nim dotčená osoba nemůže vyjádřit, a pokud mohou rozhodujícím způsobem ovlivnit posouzení skutkového stavu.

Kompletní text rozsudku je k dispozici zde: <https://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?num=C-670/22>

SDEU: Rozsudek Soudního dvora ve věci C-178/22 | Procura della Repubblica presso il Tribunale di Bolzano, ze dne 30. dubna 2024

Soudní dvůr v rozsudku ve věci C-178/22, z 30. dubna konstatuje, že přístup k výpisům telefonních hovorů lze poskytnout pouze k údajům o osobách podezřelých ze spáchání závažného trestného činu, a upřesňuje, že definování „závažných trestných činů“ přísluší členským státům. Soud pověřený povolením tohoto přístupu však musí být oprávněn odepřít nebo omezit uvedený přístup, pokud zjistí, že zásah do základních práv na respektování soukromého života a na ochranu osobních údajů způsobený uvedeným přístupem je závažný, i když je zjevné, že dotčený trestný čin není s ohledem na společenské podmínky panující v dotyčném členském státě závažný.

V rámci trestního vyšetřování trestného činu krádeže s přitěžujícími okolnostmi dvou mobilních telefonů požádalo státní zastupitelství (Bolzano) italský soud o povolení získat od všech telefonních společností výpisy telefonních hovorů z odcizených přístrojů, aby bylo možné zjistit totožnost pachatelů krádeže. Italský soud má pochybnosti o slučitelnosti italského zákona, na němž je tato žádost založena, se

směrnici Unie o soukromí a elektronických komunikacích z důvodu, že se tento zákon vztahuje na stíhání trestných činů, které mají pouze omezenou společenskou škodlivost a neodůvodňují závažný zásah do základních práv na respektování soukromého života a na ochranu osobních údajů, a že italské soudy nemají žádný prostor pro uvážení, pokud jde o konkrétní závažnost daného trestného činu.

Soudní dvůr ve svém rozsudku rozhodl, že zásah do těchto základních práv způsobený přístupem k výpisům telefonních hovorů lze kvalifikovat jako závažný, a potvrdil, že takový přístup lze poskytnout pouze k údajům o osobách podezřelých ze spáchání závažného trestného činu. Upřesnil, že členským státům přísluší definovat „závažné trestné činy“ pro účely použití dotčené směrnice. Trestněprávní předpisy totiž spadají do pravomoci členských států, pokud Unie nepřijala právní předpisy v dané oblasti. Členské státy však nemohou tento pojem a potažmo pojem „závažná trestná činnost“ zkruslit tím, že do něj zahrnou trestné činy, které zjevně nejsou závažné s ohledem na společenské podmínky dotyčného členského státu, přestože zákonodárce tohoto členského státu stanovil, že se trestají odnětím svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně tří let. Soudní dvůr v této souvislosti upřesnil, že hranice stanovená odkazem na takový trest se v tomto ohledu nejeví jako příliš nízká. Stanovení hranice, při jejímž překročení sazba trestu odnětí svobody za trestný čin odůvodňuje, aby byl tento trestný čin kvalifikován jako závažný trestný čin, ostatně není nutně v rozporu se zásadou proporcionality. Je však zásadní, aby v případě, že přístup k uchovávaným údajům s sebou nese riziko závažného zásahu do základních práv subjektu údajů, byl tento přístup podmíněn předchozím přezkumem ze strany soudu nebo nezávislého správního orgánu, a to zejména za účelem ověření neexistence zkruslení. Navíc soud nebo nezávislý správní orgán, který provádí tento předchozí přezkum, musí být oprávněn odepřít nebo omezit tento přístup, pokud zjistí, že zásah do základních práv je závažný, i když je zjevné, že dotčený trestný čin ve skutečnosti nespadá pod závažnou trestnou činnost s ohledem na společenské podmínky panující v dotyčném členském státě. Musí být totiž schopen zajistit spravedlivou rovnováhu mezi potřebami vyšetřování a základními právy na respektování soukromého života a na ochranu osobních údajů.

Kompletní text rozsudku je k dispozici zde:
<https://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?num=C-178/22>

SDEU: Rozsudek Soudního dvora ve věci C-470/21 La Quadrature du Net a další, ze dne 30. dubna 2024

Členské státy mohou poskytovatelům internetových služeb uložit povinnost plošného a nerozlišujícího uchovávání IP adres pro boj proti trestným činům obecně za předpokladu, že takové uchovávání neumožňuje vyvodit přesné závěry o soukromém životě subjektu údajů. Členské státy mohou rovněž za určitých podmínek povolit příslušnému vnitrostátnímu orgánu přístup k údajům o totožnosti, které se týkají IP adres, za předpokladu, že je zaručeno takové uchovávání, které zajišťuje úplné oddělení jednotlivých kategorií údajů. V případě, že v netypických situacích zvláštnosti vnitrostátního řízení upravujícího takový přístup umožňují prostřednictvím propojení

shromážděných údajů a informací vyvodit přesné závěry o soukromém životě subjektu údajů, musí přístup podléhat předchozímu přezkumu ze strany soudu nebo nezávislého správního orgánu.

Za účelem ochrany děl, na která se vztahuje autorské právo nebo právo s ním související, před trestnými činy páchanými na internetu zavedlo francouzské nařízení dva způsoby zpracování osobních údajů. První způsob spočívá v tom, že organizace zastupující autory shromažďují IP adresy, které byly podle všeho použity na peer-to-peer sítích ke spáchání takových trestných činů, a poskytují je Haute autorité pour la diffusion des œuvres et la protection des droits sur internet. Druhý způsob zahrnuje zejména porovnání IP adresy s údaji o totožnosti jejího držitele prováděné poskytovateli internetových služeb, kteří jednají na žádost Hadopi. Takové zpracování údajů umožňuje tomuto úřadu, aby proti identifikovaným osobám zahájil řízení kombinující výchovná a represivní opatření, které může v nejzávažnějších případech vést k předložení věci státnímu zastupitelství. Čtyři sdružení na ochranu práv a svobod na internetu podala ke Conseil d'État žalobu znějící na zrušení dotčeného nařízení. Conseil d'État se Soudního dvora táže, zda jsou výše uvedená zpracování údajů slučitelná s unijním právem.

Soudní dvůr zasedající v plénu rozhodl, že plošné a nerozlišující uchovávání IP adres nutně nepředstavuje závažný zásah do základních práv. Takové uchovávání je povoleno v případě, že vnitrostátní právní úprava stanoví způsoby uchovávání, které zaručují skutečně úplné oddělení jednotlivých kategorií osobních údajů a vylučují tak možnost vyvodit přesné závěry o soukromém životě subjektu údajů. Soudní dvůr rovněž upřesnil, že unijní právo nebrání vnitrostátní právní úpravě, která příslušnému orgánu veřejné moci umožňuje výhradně s cílem zjistit totožnost osoby podezřelé ze spáchání trestného činu, aby měl přístup k údajům o totožnosti odpovídajícím IP adrese, které poskytovatelé internetových služeb uchovávají odděleně a skutečně samostatně. Členské státy však musí zajistit, aby tento přístup neumožňoval vyvozování přesných závěrů o soukromém životě dotčených držitelů IP adres. To znamená, že zaměstnancům, kteří mají tento přístup, musí být zakázáno, aby zpřístupňovali informace o obsahu prohlížených souborů, sledovali vzorce vyhledávání z IP adres a používali tyto adresy k jiným účelům než k identifikaci jejich držitelů za účelem přijetí případných opatření.

V případě, že je účelem přístupu k údajům o totožnosti uživatelů prostředků elektronické komunikace výhradně identifikace dotčeného uživatele, nevyžaduje se předchozí přezkum tohoto přístupu ze strany soudu nebo nezávislého správního orgánu, jelikož takový přístup zahrnuje zásah do základních práv, který nelze kvalifikovat jako závažný. Tento přezkum však musí být upraven pro případ, kdy zvláštnosti vnitrostátního postupu upravujícího takový přístup mohou prostřednictvím propojení údajů a informací shromážděných postupně v jednotlivých fázích tohoto postupu umožnit vyvození přesných závěrů o soukromém životě subjektu údajů, a tudíž mohou představovat závažný zásah do základních práv. V takovém případě musí být tento přezkum ze strany soudu nebo nezávislého správního orgánu proveden před tímto propojením, přičemž musí být zachována účinnost uvedeného postupu, a zejména možnost identifikovat případy možného opakování dotčeného protiprávního jednání.

Kompletní text rozsudku je k dispozici zde: <https://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?num=C-470/21>

ESLP: Rozsudek ESLP ve věci Allouche proti Francii (stížnost č. 81249/17), ze dne 11. dubna 2024

Evropský soud pro lidská práva (ESLP) jednomyslně rozhodl, že došlo k porušení článku 8 (právo na respektování soukromého života) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve spojení s čl. 14 Úmluvy (zákaz diskriminace).

Stěžovatelka Myriam Allouche je francouzská státní příslušnice žijící v Paříži. Příklad se týkal trestního řízení vedeného na základě stížnosti stěžovatelky ohledně antisemitských urážek a výhrůžek, které jí adresovala soukromá osoba. S odvoláním zejména na článek 6 Úmluvy (právo na spravedlivý proces) měla stěžovatelka za to, že vnitrostátní soudy odmítly uznat antisemitský charakter výroků pachatele, a tvrdila, že ji orgány dostatečně neochránily před násilnými slovními útoky, které jí způsobily utrpení a měly hluboký dopad na její soukromý život. Některé adresované výroky byly extrémně násilné, obsahovaly přímé výhrůžky smrtí, znásilněním a dalšími násilnými činy a byly namířeny proti stěžovatelce jako člence židovské komunity.

ESLP posoudil tento příklad podle článku 8 Úmluvy ve spojení s článkem 14 Úmluvy. Uvedl, že vnitrostátní orgány mají povinnost zavést vhodný právní rámec na ochranu před diskriminací a přijmout veškerá opatření ke zjištění, zda napadené činy mají rasistický nebo obecněji diskriminační motiv. V případech, kdy byly činy, které představují závažné trestné činy, namířeny proti tělesné nebo duševní integritě osoby, mohou odpovídající ochranu a odstrašující účinek zajistit pouze účinné trestněprávní mechanismy. Násilné incidenty s údajně diskriminačními motivy, zejména rasistickými, by neměly být posuzovány stejně jako trestné činy, u nichž takové motivy chybí. Francouzské trestní předpisy disponují mechanismem pro trestání vyhrožování spácháním trestného činu, pokud bylo vyhrožováno z důvodu etnického původu, náboženství nebo rasy oběti, a tento mechanismus byl použit v počáteční fázi, kdy bylo podáno trestní oznámení. Přesto se státní zástupce navzdory urážkám a písemným výhrůžkám smrtí, znásilněním a násilnými činy, jejichž antisemitský charakter lze jen stěží zpochybnit, a navzdory skutečnosti, že vyšetřování bylo zpočátku zaměřeno tímto směrem, rozhodl vznést proti osobě B. obvinění pro opakované výhrůžky smrtí v rámci „okamžitého zkráceného řízení“, přičemž nevzal v úvahu aspekt těchto výhrůžek, který se týkal skutečné nebo domnělé příslušnosti oběti k židovské komunitě. Osoba B. byla souzena pouze za „běžné“ vyhrožování smrtí. ESLP si je však jist, že podle francouzského trestního práva mohl státní zástupce zohlednit antisemitskou složku příslušných činů v obvinění, na jehož základě byla osoba B. předána soudu. Žádný z dotčených trestních soudů, který případ následně projednával vč. soudu kasačního, nikdy nezohlednil antisemitský charakter trestných činů, ať už ve fázi podání obžaloby, ve fázi žádosti o překvalifikování, která byla zamítnuta, nebo následně ve fázi odsouzení. S ohledem na výše uvedené úvahy vnitrostátní orgány nerespektovaly své pozitivní závazky podle článků 8 a 14 Úmluvy, které spočívaly v tom, že stěžovatelce poskytly účinnou a přiměřenou trestněprávní ochranu před výroky pachatele – osoby B. Tím, že orgány nezohlednily antisemitskou

složku tohoto případu, zpochybnily svou schopnost poskytnout odpovídající reakci. Došlo tedy k porušení článků 8 a 14 Úmluvy.

Celý rozsudek je k dispozici ve francouzském jazyce zde: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-232010>

Odbor mezinárodních vztahů ČAK